

YTTRANDE

Till
Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 220 67
104 22 Stockholm
E-post: stockholm@lansstyrelsen.se

Förslag till beslut om utvidgat strandskydd för Södertälje kommun (Dnr 511-39864-2012)

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn ber härmed att få överlämna följande synpunkter på Länsstyrelsens förslag till beslut om utvidgat strandskydd för Södertälje kommun.

Nedan redovisas för varje delområde vår syn beträffande vilka stränder vi anser att utvidgat strandskydd är befogat, följd av de motiveringar och fakta som vi anser relevanta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar.

Det finns två stränder inom områden som inte är redovisade bland Länsstyrelsens delområden för vilka vi anser utvidgat strandskydd är befogat, nämligen dels **Hallsfjärden, östra stranden**, dels **Västra Mälarstranden: Vattubrinjen – Linanäs**. De fakta och motiveringar vi vill anföra vad gäller dessa två stränder följer efter delområdesargumentationen.

Mälarstranden, delområdesbeskrivning A1

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Utvidgat strandskydd är befogat inom hela detta område, bortsett från några få områden med enstaka eller fåtaliga hus. Utöver det som anförs i Länsstyrelsens delområdesbeskrivning om riksintressen, naturvärden, Natura 2000-områden, kulturmiljö, mm, vill vi framhålla områdets betydelse för friluftslivet, med båtliv (segling, motorbåt, kanoting, etc), bad, fiske (sommars som vinter), långfärdsskridskoåkning och turskidåkning, vilket utövas av friluftsfolk från hela Stockholmsregionen.

Mälarstranden, delområdesbeskrivning A2

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Även beträffande denna del av Mälaren stränder är utvidgat strandskydd befogat, undantaget vid Sjöstugan, även om det i övrigt här finns enstaka hus och bryggor. Områdets riksintressen,

naturvärden, Natura 2000-områden, kulturmiljö, mm finns beskrivet i Länsstyrelsens delområdesbeskrivning. Området används för friluftsliv, även från sjön. I södra delen ligger naturreservatet Parkudden-Lövsta, som förutom rörligt friluftsliv har värde för forskning.

Mälarstranden, delområdesbeskrivning A3

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag, med tillägg av utvidgats strandskydd för dels stränderna på Slandöns nordvästra, norra och nordöstra del, dels det lilla området med den för bad och vindurfing lämpliga stranden vid Utklippan.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Mälarstränderna från den NV udden ner till Sandviken innefattar några få områden med bebyggelse och eller/bryggor. Det gäller främst vid Horn, Sjövik, Jurstaholm och – framför allt – Hammarby, med ett större antal främst fritidshus. Därutöver finns enstaka fritidshus bl a innanför Varnbyskären. Det finns en båtklubb vid Ekensberg. Friluftsliv bedrivs dels från vattnet i form av båtliv, fiske, turskidåkning, långfärdsfriluftsliv, issegling (isjakter, is- och snösurfare, mm), med utövare från hela Stockholmsregionen, dels från land, t ex med bad och vindurfing, även om det pga sin otillgänglighet från det hållet har något mindre användning. Riksintressen beskrivs i Länsstyrelsens delområdesbeskrivning.

Utvidgat strandskydd är befogat inom hela område, utom givetvis Hammarby. Vi vill i detta även innefatta strandområdet vid Utklippan. Här finns visserligen ett par hus, men stranden/viken strax intill (mot öster) är med sin sandstrand och vägförbindelse synnerligen lämpligt som plats för vindurfing och en badplats – det senare något som också förts på tal i samband med den nedan nämnda planläggningen av Ekeby-Sandviken.

Beträffande strandsträckan Sandviken – Vattubrinken så är alltså hela området Ekeby-Sandviken under utveckling och planläggning pågår. Strax öster om detta, vid Underås, finns en medelstor båtklubb. Där finns också ett populärt bad och precis intill detta ett stor grustag och bergkross, med utskeppningshamn. Vad gäller stranden från Sandviken via utskeppningshamnen och Bastmora till Vattubrinken så är det starkt befogat med utvidgat strandskydd här eftersom det är det enda kvarvarande större sammanhängande obebyggda området. Det har därmed stor betydelse för friluftslivet, vilket förutom badet och båtklubben också visas av att Bastmora har en friluftsgård och att området innehåller motionsslingor (löpning, skidåkning) mm samt en hundklubb.

Vad gäller de utanför Sandviken-Ekeby liggande Slandön och Slandökalv så är Slandöns stränder delvis relativt tätt bebyggd med fritidshus (södra delen) och innehåller i dess mellersta del en konferensgård för bl a sommarläger, drivet av LO. Slandön omfattas idag inte av ett utvidgat strandskydd, men ett sådant menar vi bör gälla för dess nordvästra, norra och nordöstra del, som bara rymmer något enstaka hus. Det används främst av de på ön som har hus där samt av besökare vid konferensgården. Slandökalv utgör plats för en båtklubb, med en mycket populärhamn. Den är inte bredare än att den redan täcks av det normala strandskyddet.

Södertälje öster, områdesbeskrivning B

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Tullan

Sjön och dess omgivning rymmer ett relativt stort friluftsliv, bl a vid det i nordväst förlagda badet. Tullan anses ha ett bra vatten och avvattnas också mot Bornsjön, reservvattentäkt för Stockholm. Sjön

ligger inom vattenskyddsområde. Det finns således starka skäl för utvidgat strandskydd kring hela sjön.

Glasbergasjön

Denna sjö är speciell ur den synpunkten att den är föremål för en höjning av vattennivån med ca en meter. Därmed påverkas i synnerhet den västra och södra delen, vilka är låglänta. Här utvecklas också ett nytt, stort bostadsområde med främst enfamiljshus och andra mindre bostäder. Den östra delen är i huvudsak brant och de branta delarna kommer vad gäller sjöns strandlinje inte att påverkas särskilt mycket av vattennivåhöjningen. Frånsett ett enstaka hus är här obebyggt, och mot bakgrund av de allt fler invånare som tillkommer i närheten, med behov av rekreationsområden, finns det skäl för utvidgat strandskydd här i hela sjöns sträckning. För detta talar också den fornborg, Ryska borgen, som finns på berget mellan sjön och Dånviken.

Dånviken (Uttran)

Eftersom Uttrans norra del, Dånviken, är bebyggd i hela sin östra och norra del, och dess södra del avgränsas av järnvägen, finns det starka skäl att låta den västra stranden få ett utvidgat strandskydd, dvs som det befintliga 300 meters strandskyddet. Bland skälen är utvecklingen kring ovanstående Glasbergasjön med förutsatt utvidgat strandskydd utefter sin östra strand – bara några hundra meter från Dånvikens strand - samt fornborgen Ryska borgen. En för bilar avstängd väg, avsedd för gång och cykel, löper från det nya Glasbergaområdet till Dånvikens norra del, där den ansluter till Rönninges vägssystem. Potentialen för friluftsliv, även för personer från Salems kommun, är helt klart stor.

Uttran (huvudsjön)

En avsevärd del av de befintliga stränderna kring Uttran som idag har 300 meters strandskydd är i själva verket bebyggda och inte tillgängliga för allmänheten. Det gäller Skärvsta, Gärtuna och Törnebacka, vad avser Södertälje kommun. Uttrans stränder inom andra kommuner är i stor utsträckning bebyggda. Detta talar starkt för att värna övriga stränder.

Uttran är synnerligen värdefull för det rörliga friluftslivet. Här bedrivs sommartid rodd, kanoting, jollesegling och annat båtliv, fiske och bad – det sistnämnda även i viss utsträckning i Södertäljedelen trots frånvaron av badplats här. Sörmlandsleden passerar helt nära sjön. Vintertid är sjön enormt populär för alla typer av vintersysselsättningar. Skidåkning, skridskor – ibland på plogad bana – issegling, snöskoter, isfiske mm. Även om det bland allmänheten naturligtvis finns Södertäljebor så är den absolut största andelen av dessa från andra kommuner, beroende på dess lättillgänglighet från dessa håll samt givetvis på grund av det mycket stora antalet invånare i närområdet.

Inom Södertälje kommun finns ett mycket kuperat och skogbevuxet område med strand mellan Törnebacka och Sjöängen som är obebyggt. På grund av Uttrans och dess stränders popularitet som fritids- och rekreationsområde, den redan omfattande bebyggelsen med strandtomter mm runt sjön samt i viss mån den nyligen beslutade tillkommande bebyggelsen vid Skarlunda -med behov av rekreationsområden - finns det mycket starka skäl att säkra de nämnda kvarvarande skogiga stränderna mellan Törnebacka och Sjöängen. Utöver detta kan nämnas det mindre området strax norr om Skärfsta samt den norra delen av sjön, även om stränderna där störs av den närbelägna järnvägen men likafullt används för sådant som promenader och hundrastning av Södertäljebor.

Södertälje väster, delområdesbeskrivning C1

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag beträffande Bårsjön, Malmsjön och Lilla (norra) Måsnaren.

- Beträffande Måsnaren (stora) anser vi att det finns starka skäl för utvidgat strandskydd utmed hela den södra stranden från Almnäs till Stadan. Det innebär alltså de stränder som idag har 300 meters strandskydd samt den del mellan dessa båda strandområden som idag inte är strandskyddad.

- Vad gäller Måsnaren (stora) i övrigt, dvs dess norra del, dess sydöstra vik och dess öar instämmer vi i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Bårsjön

Bårsjön ingår i naturesservatet med samma namn. Det har som syfte att ”bevara ett mångformigt våtmarksområde” samt att ”upprätthålla gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som ska skyddas enligt bevarandeplan för Natura 2000-området”. Även här kan utvidgat strandskydd ses som ett måste.

Malmsjön

Områdena kring Malmsjön är mycket populära för det rörliga friluftslivet. Det är stadsnära och här finns också två mycket välbesökta badplatser. Frånsett de med sommartugor bebyggda områdena Malmsjö koloniområde, Tuna och Furås så finns här mycket starka skäl för utvidgat strandskydd. Hela sjön ligger inom vattenskyddsområde. Populära Täljeleden löper utefter stränder vid bägge sjöarna- Utvidgat strandskydd kan ses som ett måste.

Lilla (norra) Måsnaren

Denna utgör egentligen en del av Måsnaren men har bara svagt samband via kulvertar med denna pga avskärmningen av motorväg och en gammal järnvägsbank. Därför betraktas den här separat. Lilla Måsnaren är mycket bevuxen, med bl a mycket vass kring stränderna, vilket gör den attraktiv för fåglar. Den gränsar i sin NO del till vattenskyddsområde. Vi uppfattar att den idag bara har mindre användning för det rörliga friluftslivet. Dock finns här en golfbana och den används något för fiske, liksom för skridskoåkning. Dess potential för friluftsliv får dock anses god pga dess närhet till tätorten. Därför finns det goda skäl för att det utvidgade strandskyddet ska bibehållas i dagens utsträckning.

Måsnaren (utom Lilla Måsnaren)

Måsnaren har en mycket stor betydelse för friluftsliv och rekreation. I närområdet finns ett stort antal bostäder och boende. I sjöns östra del finns Södertäljes näst största campingplats, tillsammans med en mycket välbesökt badplats. Även vintertid frekventeras denna plats flitigt på grund av dess närhet till staden och dess lättillgänglighet, inkl parkeringsplats. Runt hela sjön löper en strandnära promenad- och strövstig, Måsnarenleden. Även Täljeleden löper utefter en del av den norra stranden.

Vid sjöns södra spets har Södertälje-Nykvarn Orientering, en av Sveriges bästa orienteringsklubbar med 350 medlemmar, sin egenägda anläggning med klubbstuga, bastu, badbryggor mm. Områdena väster om anläggningen är mycket frekventerade av allmänheten. Här finns också ett antal slingor för skidor och löpning av varierande längder, från 1.5 till 10 km. I områdena förekommer allt från motionsutövning som orientering, löpning, skidåkning mm till bär- och svampplockning. Hit gör skolor och förskolor utflykter, liksom föreningar och organisationer. Här förekommer fiske och sjön är populär för kanotister. Vintertid är sjön oerhört frekventerad för vintersporter av alla de slag: skidor, skridskor, issegling, fiske mm, då den också förses med såväl skidspår som en flera kilometer lång plogad skridskobana. Sörmlandsleden löper en bit utmed sjöns strand och passerar anläggningen.

Vid Måsnarens västra och sydvästra del har en militäranläggning funnits tills alldeles nyligen. Denna är nu helt avvecklad och i dess ställe planeras verksamheter av olika slag, dock med betoning på logistik. Som en följd av militärområdet med olika anläggningar har en del av dess stränder inte haft utvidgat strandskydd. Dessa kommer nu att rivas. I ljuset av olika byggplaner, inte bara verksamheter utan också bostäder, utefter stora delar av Måsnarens södra del finns det synnerligen starka skäl att inte bara bibehålla det utvidgade strandskyddet där det redan finns idag utan också etablera ett 300 meters strandskydd utmed de övriga stränderna här. Samma sak gäller den västra delen. Undantaget är givetvis de med fritidshus bebyggda områdena Stadan och Nabben.

Vad gäller den norra delen av Måsnaren, också mycket viktig för allmänheten, behöver ett utvidgat strandskydd finnas i samma utsträckning som idag. Resterande områden är bebyggda bl a med fritidshus och där finns också den nämnda campingen.

Öarna ska av samma skäl som ovan omfattas av ett utvidgat strandskydd.

Antalet invånare som bor i närområdet är redan idag är mycket stort. I och med de planer som presenteras i Södertäljes nya översiktplan kommer befolkningmängden att öka väsentligt i och med nya bostadsområden såväl öster som söder om Måsnaren. Vikten av att för framtiden tillförsäkra allmänheten fri tillgång till stränderna blir därmed med tiden allt större.

Södertälje väster, delområdesbeskrivning C2

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag, dock med tillägg av att vi anser att det finns skäl för utvidgat strandskydd även för udden i Lanarens norra del, sydväst om Kvedesta.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Lanaren

Den obebyggda stranden vid Lanarens nordvästra del mellan Furubo och Gilbortorp/Sjöhaga, benämnd Brant syd Lanaren, utgör både ett Natura 2000-område och är biotopskyddad. Vi instämmer här i Länsstyrelsens förslag om utvidgat strandskydd. Strandområdena vid sjöns norra del, sydväst om Kvedesta, är fornminnesrik, med ett flertal fasta fornlämningar, bl a stensättning, husgrund, gravhögar, med mera. Detta gäller framför allt udden sydväst om Järndalshuset. Eftersom den därtill är obebyggd, skogbevuxen och, till skillnad mot områdena i sjöns östra del, är relativt ostörd av järnväg, vägbuller etc, så finns det därmed just beträffande udden skäl för utvidgat strandskydd.

Långsjön

Långsjöns stränder har idag bara hundrameters strandskydd, frånsett fyra 250 meters ”luckor” som inte alls omfattas av strandskydd. Södertälje kommuns planer för dels verksamheter vid Almnäs ända ner mot Långsjöns norra stränder, samt bebyggelse i anslutning till Jumstaberget och framför allt väster om sjön, indikerar ett starkt behov av att värna stränderna med ett utvidgat strandskydd, frånsett delen vid Jumstaberget och möjligen ett smärre område vid Hummeldal. Detta inte bara för att tillförsäkra de allt fler invånarna i närområdet fri tillgång till dessa stränder utan även för de på lång sikt tillkommande i de bostadsområden som planeras söder om Måsnaren.

Vällingen

Vällingen är via en grusås sammanlänkad med Yngern. Fortifikationsförvaltningen har tidigare ägt en anseeligt del av marken norr om sjön.

Vällingen som är ett vattenskyddsområde tjänar som vattentäkt för Järna, Hölö och Mölnbo samhällen. Sjön är mycket artrik och har ett rent och oförsurat vatten. Flera ovanliga samt renvattenkrävande arter finns i Vällingen. Analyser visar att sjön är måttligt näringsrik och att närsalttillförseln bör minskas för att säkerställa en fortsatt god dricksvattenkvalitet. Bebyggelse runt sjön är därför olämpligt. Utvidgat strandskydd är befogat vid de stränder som inte redan är bebyggda (dvs Vackstanäs, Eknäs, Vackå samt en del fritidshus, bl a vid Agdala och Borg).

Yngernområdet, delområdesbeskrivning D1

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Vad gäller Yngern samt Jämtaren och Sarvsjön är skälen för ett utvidgat strandskydd inom Södertäljedelen i hela dess sträckning så passa starka och välkända att vi knappast behöver redogöra för dem. Det rör friluftsliv, flora, fauna, ekologisk status, skydd för vattnet/reservvattentäkt mm.

Södertäljedelen av Yngerns närområde är i stort sett skogsbevuxet och ger karaktär av vildmark. Det är i stort sett fritt från bebyggelse. Längs stränderna finns relativt gott om nedfallna träd som skapar livsmiljöer åt andra arter i vattnet. Stränderna kantas delvis av grova, gamla träd med höga naturvärden. Bäver finns längs strandlinjen på flera ställen. Yngern har många par fiskgjuse och en stor population storlom – typiskt för klara renvattensjöar med lite störning. Storleken, många vikar och små öar gör att Yngern har en mångformighet som skapar förutsättning för många olika livsmiljöer och en biologisk mångfald. I sjön finns tex växten skaftslamkrypa och fisken nissöga.

Skriften ”Yngern är unik” skriver bl a så här: ”Limnodata HB har undersökt Yngerns bottenfauna. Faunan visade sig vara betydligt artrikare än i andra näringsfattiga vatten i landet. Yngern har en mycket hög andel renvattenkrävande arter. Den gula forsssländan som finns i Yngern är en av arterna som kräver ett rent och syrerikt vatten. Sjöar som innehåller forslevande arter är mycket ovanliga. Det finns även många försurningskänsliga arter samt sällsynta och hänsynskrävande arter. Yngern har en mycket hög biologisk mångfald. En fauna lik den som finns i Yngern har inte hittats i någon annan sjö eller något annat vattendrag. Av tusentals undersökta sjöar och vattendrag bedömer Limnadata HB att sjön Yngern är mest värd att bevara”.

Yngern och dess närområde utnyttjas flitigt för friluftsliv. Delar av sjön utgör riksintresse för naturvård och friluftsliv. Sörmlandsleden passerar Yngsviken i söder. Sjön används för bad, båtliv, kanoting, fiske mm och vintertid skridskor, skidor, issegling, snöskoteråkning m fl sysselsättningar.

Yngernområdet, delområdesbeskrivningarna D2 och D3

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag men vill också lägga till att även Ogans nordöstra del ska omfattas av utvidgat strandskydd.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Förutom de delar som är bebyggda eller uppodlade och ingår i det ”klassiska” sörmländska jordbrukslandskapet i väst kan stora delar av området betraktas mer eller mindre som vildmark. Områdena kring Stora Envättern och Vattgruvsmossen är utpekade som riksintresse för naturvården. Ett flertal områden, innefattande bl a Skillötsjön, Stora Alsjön, Trönsjön, Akaren, Acksjön m fl, är ekologiskt särskilt känsliga. Stora Envättern, Stora Alsjön och Vattgruvsmossen är naturreservat.

Områdena har stor betydelse för det rörliga friluftslivet och ur rekreationssynpunkt just på grund av sin vildmarkskänsla och storlek. Utflykter och exkursioner, även med övernattningar, svampplockning, fågelskådning, kanoting med mera och, i vissa sjöar, fiske förekommer här frekvent. Sörmlandsleden har här ett par av sina etapper. Södertälje-Nykvarn orientering har här några av sina främsta områden för orientering.

Det finns således mycket starka skäl för ett utvidgat strandskydd inom hela detta område i dagens omfattning, även för de strandområden där det förekommer bebyggelse.

Vi noterar att detta också i princip överensstämmer med Länsstyrelsens förslag, med det stora undantaget Ogans norra stränder.

Beträffande Ogan menar vi, till skillnad mot vad Länsstyrelsen föreslår, att det finns anledning att värna en del av stränderna genom utvidgat strandskydd. Det gäller dels den av Länsstyrelsen föreslagna delen i sjöns sydöstra del, men också den del av stranden i nordost som löper från Svarttorp och österut fram till där den befintliga 300-meters strandskydds-zonen tar slut. Skälen är för det första att värna friluftslivet, på såväl sjön som i omkringliggande skogsområden, för det andra, vad gäller stranden i nordost, att säkra en anslutning till de kulturhistoriskt mycket intressanta närområdena mot nordost, med bland annat äldre torpmiljöer.

Hölö-området, delområdesbeskrivning E1

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag, dock med tillägg av att vi anser att även delar av Frösjöns östra stränder ska omfattas av utökat strandskydd.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Frösjön

Frösjöns stränderna är tätortsnära (Gnesta), och av det skälet är det viktigt att värna de stränder som idag inte är bebyggda eller som avskärs av landsvägen. Sjön passeras också av den populära kanotleden Åkers styckebruk-Gnesta-Vagnhärad-Trosa. Vi anser att utvidgat strandskydd även framgent ska gälla dels området norr om Stjärnvik (även om här finns enstaka hus) och norrut till Näsby (dvs även innefattande hela udden med grustakten), dels området i nordost som har 300 meters strandskydd.

Sillen

Södertäljedelen av Sillen utgör i stor utsträckning en del av det klassiska sörmländska jordbrukslandskapet och utgör också riksintresse för kulturmiljö. Den är delvis tätortsnära. Den passeras av den populära kanotleden Åkers styckebruk-Gnesta-Vagnhärad-Trosa. Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag i sin helhet.

Långsjön

Vi anser att de fakta som Länsstyrelsens presenterar är tillfredsställande och instämmer i det förslag till utvidgat strandskydd som förslaget anger.

Hölö-området, delområdesbeskrivning E2

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag, dock med tillägg av de delar av Kyrksjöns norra del som idag har 300 meters strandskydd samt den vid Kyrksjöns södra strand skogbevuxna stranden vid Backen.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Kyrksjön

Vi menar att den del av Kyrksjöns norra strand som idag har 300 meters strandskydd även framgent ska ha detta, dvs utvidgat strandskydd, samt att åtminstone den del av den södra stranden, vid Backen, som är skogbevuxen ska ha strandskydd inom denna del (dvs den östligaste delen av den strand som idag har strandskydd utöver 100 meter). Skälen är att Kyrksjöns stränder är tätortsnära men till stora delar är svårtillgängliga, bland annat på grund av åkermark, och att det är därför viktigt att värna de stränder som har potential för utnyttjande för friluftsliv.

Sörsjön

De fakta som Länsstyrelsen presenterar i sitt förslag är tillfredsställande och vi instämmer i det förslag till utvidgat strandskydd som anges i förslaget.

Fastlandskusten, delområdesbeskrivning F1

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

En del av denna kuststräcka är redan bebyggd. Här finns dock för allmänheten väl tillgängliga områden, bland annat Åbynäs med sin populära och välbesökta badplats. Stavbo- och Norafjärdarna

utnyttjas flitigt för friluftsliv med bland annat fiske (även vintertid), vindsurfing och båtliv. Vi instämmer i Länsstyrelsens faktabeskrivning och förslag till utvidgat strandskydd.

Hela den södra delen av den aktuella stranden omfattas av ett naturreservat och har utvidgat strandskydd. Vi förutsätter därför att det finns skäl för utvidgat strandskydd utmed hela naturreservatets strand, i enlighet med Länsstyrelsens förslag. Även denna del utnyttjas flitigt för fiske och båtliv, samt förstås fågelskådning och andra studier av djur- och växtliv.

Fastlandskusten, delområdesbeskrivning F2

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Räknat från norr finns idag en några hundra meter lång obebyggd sträcka med 100 meters strandskydd mellan Pershagen/Agnet och Bruket. 100 meters strandskydd gäller även för hela Öbacken Bränninge naturreservat. Dessa stränder/områden fungerar som ett närströvsområde för rekreation inkl promenader, hundrastning mm för boende i Pershagen. Därtill är besöksfrekvensen till naturreservatet från andra delar av Södertälje stor på grund av dess flora och fauna. Här finns också möjlighet till klippbad samt fiske. Denna vik liksom Södra Bränningeviken används som dagtida ankringsplats för fritidsbåtar. De är inte ideala, men bristen på ankringsplatser utmed den långa men mycket trafikerade Hallsfjärden gör att de ändå utgör en viktig resurs. I synnerhet den södra viken erbjuder, förutom bra väderskydd, ett mycket naturskönt och ostört läge eftersom det är helt obebyggt här. Naturreservatet i sig innebär ett starkt skäl för ett utvidgat strandskydd. Men även fränsett naturreservatet finns det starka skäl för ett utvidgat strandskydd här, inklusive den södra vikens södra del, som även den utöver strandpromenader används för klippbad och fiske.

Området med befintlig 300 meters strandskydd sträcker sig idag från södra delen av naturreservatet ända ner till Brandalsund. Fränsett något enstaka hus vid Tegeltorp är här bebyggelsefritt. Strand- och skogsområdet ner till Brandalsund används bland annat för utflykter, skogspromenader och svamplockning samt själva stranden – med undantag för de mycket branta partierna i höjd med Fläsklösa - för mindre fritidsbåtars strandhugg. Kommunen har avancerade planer för exploatering med bostadsbebyggelse av stora delar av området mellan landsvägen och den aktuella stranden. Bara detta skäl gör det mycket väsentligt att skydda stranden med utvidgat strandskydd, som ett sätt att säkra denna för rekreation och friluftsliv framför allt för närboende men även andra, eftersom den i och med exploateringen kommer att bli mera tillgänglig än idag.

Att området vid Brandalsund är mycket välbesökt av friluftsfolk från såväl land som sjösidan är väl känt. Det är ett mycket populärt utflyktsmål för främst Södertäljebor men även andra. Här finns ett stort och välbesökt bad. Viken är en mycket populär naturhamn och används som såväl dag- som natthamn för fritidsbåtar, som till stor del utgörs av sådana som passerar här på sin väg söder- eller norrut från/till Södertälje, såväl som från Mälaren. Det är de facto den enda naturhamn lämplig för övernattnings som finns utmed hela Södertäljeleden, även om det finns några båtklubbars klubbholmar på vägen. Södra stranden av Brandalsund används förutom för bad, solande och intag av fikakorgar av sådana som utövar den allt mer populära sporten kitesurfing. Vattenområdet utanför är nämligen grunt, med sandbotten, flera hundra meter ut, vilket ger mycket goda förutsättningar för denna sport. Stranden är de facto är den enda inom Södertälje kommun som är riktigt lämplig för härför.

Vad gäller Vaskhusvikens norra del så finns, mot bakgrund av vad som nämnts om kommunens planer på en exploatering av stora delar av Brandalsundsområdet, starka skäl att värna stränderna som närreklamationsområde, och därmed ett utvidgat strandskydd. Vid vikens inre, idag relativt otillgängliga, del har det tidigare funnits ett friluftsbad.

Eftersom området för Farstanäs naturreservat inte bara är välkänt utan för närvarande också är föremål för ett detaljplanearbete finns knappast anledning att här beskriva skäl för ett eventuellt utvidgat strandskydd eller uttrycka någon åsikt härvidlag. Naturreservatet är lättillgängligt och mycket

välbesökt, som strövområde, svampplockning, bad med mera. Det stora havsbadet tillhör de allra bästa i hela Stockholmsområdet. Förutom bad etc så används det för olika strandsporter, typ racketsporter mm, samt rodd, fiske, kanoting, vindsurfing med mera. Den östliga udden, som inte ingår i campingens område, är synnerligen värdefull ur friluftslivets synpunkt. Här finns den enda av Södertäljes stränder som är tillgänglig för modern vindsurfing, vilken kräver stora, öppna och vindsäkra vatten. Eftersom den dock i sin helhet täcks av ett 100 meters strandskydd behöver inget ytterligare skydd krävas här.

Delen väster om Farstanäs som täcks av Nästäppan är till stor del bebyggt och en föremål för detaljplanearbete.

Delar av sträckan väster och söder om Nästäppan, via Håknäs, Pilkrog, Säby och Ytterjärna kyrka ner till Nibble är bevuxna med breda vassfält, andra delar är bebyggda. Därtill finns där en större båtklubb med ett antal bryggor förlagda där.

Vad gäller stranden från Nibble och söderut till Ulvsundet anser vi det mycket viktigt att hävda ett utvidgat strandskydd. Närområdet är redan starkt exploaterat av anläggningar och för att tillförsäkra allmänheten även i framtiden möjlighet till allmänrättsligt utnyttjande av denna strand, oberoende av ägare, är ett sådant utvidgat strandskydd en nödvändighet. Stränderna söder om Ulvsundet, ner till Ekvik, är obebyggda, och här finns för allmänheten lätt tillgängliga områden, som naturreservatet vid Ytterby. Området används bland annat för utflykter, naturströvning och även för naturbad.

Alla vattnen inom delområdet, dvs Hallsfjärden, Vaskhusviken, Järnafjärden och Stavbofjärden, är mycket flitigt använda för fiske, båtliv, inkl segling och vindsurfing, bad, med mera.

Mörkö-området, delområdesbeskrivningarna G1 och G2

- Vi instämmer i Länsstyrelsens förslag.

Motiveringar och fakta utöver vad som redovisas i Länsstyrelsens delområdesbeskrivningar:

Mörkö omfattas i sin helhet eller i delar av olika riksintressen, bl a för kulturmiljövård, och i vissa områden av Natura 2000. Här finns också naturreservaten Kålsö och Eriksö.

Stränderna kring Mörkö kan generellt sett betraktas som viktiga för utvidgat strandskydd. Vi pekar nedan på speciellt viktiga skäl för sådant.

Användningen för friluftsliv är högst varierande, men här kan i synnerhet öns södra del utpekas. Betydelsen för båtlivet är här särskilt stor eftersom det här finns en del obebyggda, skyddade ankrings- och tilläggplatser. Samma sak gäller även vissa övriga delar, i synnerhet utmed Stavbofjärden-Norafjärden och stränderna kring hela den nordligaste udden (Ängsholm, Dåderö etc, bortsett från konferensanläggningen Engsholms slott) samt kring Ulvsundet.

På Axviksholmarna, Björnö och Arkholmen (utanför kommunen) finns båtklubbars klubbholmar, samtliga mycket välbesökta av inte bara dessa båtklubbars medlemmar utan framför allt andras; detta i brist på naturhamnar och ankarplatser längs farlederna ner mot Landsort/Fifång/Trosa etc. De omgivande vattnen är extremt populära och använda av båtfolket.

Naturreservaten Kålsö och Eriksö anser vi givna som områden för utvidgat strandskydd.

Skälen för utvidgat strandskydd ur synpunkten välbesökta friluftsområden gäller Tunanäs och Salsudd. Tunanäs ägs av Scania men hotas av exploatering. Det bör för övrigt vara mer öppet än idag för allmänheten. I nuläget är det nämligen belagt med restriktioner för vilka som får besöka detta strandnära område. Salsudd har ett välbesökt bad, med en lång, fin sandstrand, och här finns en bokskog. Själva udden utgörs av ett naturskönt sandområde med tallar. Ett mindre grustag finns mitt på udden. Om det tillåts utbreda sig kommer det att ha en avsevärd negativ påverkan på landskapet.

Bland ekologiskt känsliga områden kan i synnerhet Hornö och södra Mörkö ungefär söder om bron till Eriksö med Bergsgrottan nämnas som säte för många nyckelbiotoper. Dessa områden har därför starka skäl att omfattas av utvidgat strandskydd.

Öster om Ulvsundet finns en rullstensås som hotas av exploatering och bör skyddas m hj av utvidgat strandskydd. Angående hot mot natur och stränder finns också ett sådant kring Söräng eftersom det där finns förslag om exploatering med 200-400 bostäder, idag möjligen nedbantat till några tiotal. Detta område rekommenderas därför att speciellt studeras ur synpunkten utvidgat strandskydd.

Fifångs naturreservat har väl dokumenterade naturvärden och är dessutom ett synnerligen välbesökt mål för det båtburna friluftslivet. Detta är väl känt, och skälen för ett utvidgat strandskydd i hela dess utsträckning behöver knappast motiveras mer här. Även Stora Ramsö och Långö bör omfattas av ett sådant – inte minst pga deras betydelse för båtfolket, medan de mindre öarna täcks i sin helhet av det normala strandskyddet.

Kompletteringar:

Vi anser att utvidgat strandskydd ska införas inom två områden som inte täcks av delområdesbeskrivningarna. Dessa redogörs för nedan.

Område nr 1 som inte täcks av delområdesbeskrivningarna: Hallsfjärden, östra stranden

- Vi anser att det finns skäl för utvidgat strandskydd utmed Hallsfjärdens östra strand, från Hall och söderut till kommungränsen.

Motiveringar och fakta:

Sträckan och stranden söder om Igelstabron till och med ett par hundra meter söder om kolonistugeområdet vid Hall (Halldalen) är föremål för detaljplaneläggning. Delen söder därom fram till kommungränsen är, fransett en enda kolonistuga, obebyggd. Det har fram till för inte så många år sedan varit belagt med tillträdesförbud pga av ett skyddsområde kring kriminalvårdsanstalten Hall, men är nu tillgängligt för alla. Idag används det främst för svampplockning, ridning, jakt; även bad i viss utsträckning vid den fina sandstrand som finns vid den västligaste udden; och här gör också mindre fritidsbåtar strandhugg; men pga sin närhet till staden och naturligtvis till de kommande nya bostäderna i Hall så har det en stor potential som närområde för allmän rekreation och friluftsliv – i synnerhet i ljuset av det stora sammanhängande skogsområdet ovanför stranden. Att skydda ett brett strandområde är också av betydelse för upplevelsen från vattnet/Hallsfjärden med dess mycket frekventa båtliv, som kommer att öka ytterligare med tillkommande marinor, bl a just vid Hall. Därför finns det starka skäl för ett utvidgat strandskydd utmed denna knappt tre km långa sträcka.

Område nr 2 som täcks av delområdesbeskrivningarna: Västra Mälärstranden Vattubrinken - Linanäs

- Vi föreslår utökat strandskydd utefter Mälaren mellan Vattubrinken och Kiholm.

Motiveringar och fakta:

Vi vill utöver vad som berörs i Delområde A3 också beröra västra Mälärstranden, delen söder om Vattubrinken och ner till Lina, som inte är nämnd i Länsstyrelsens förslag men finns på kartsida C1. Vad gäller stranden mellan Vattubrinken och Kiholm finns ett starkt behov att för det rörliga friluftslivets behov, framföra allt för personer från de närbelägna Vattubrinken och, ännu mer,

koloniområdet vid Kiholm, värna den lilla del av stranden som ännu är obebyggd och skogtäckt. Dess potential är inte tillvaratagen, och ett bad borde anläggas på lämplig plats där. Ön Kiholmen är ”blockerad” av bebyggelsen – och används idag inte alls av andra än de på ön boende. (Man kan i och för sig ställa sig frågan om det inte borde gå att ändra på detta förhållande.). Stranden söder därom ner till Linanäs ingår i naturreservatet Lina, som är ett värdefullt närströvområde. Delar är Natura 2000-område.

Vår kontaktperson i detta ärende är Lars Klasén, remissansvarig Södertälje, 073-5638001, lars.klasen@telia.com.

Södertälje den 6 maj 2013

Naturskyddsföreningen i Södertälje-Nykvarn

Anders Lerner
Ordförande
076-6480874
anders.lerner@naturskyddsforeningen.se